

[...] Οι συγγραφείς αυτοί έχουν τούτο το κοινό ότι αγγίζουν, από εντελώς διαφορετικούς δρόμους, τα σύνορα της τραγωδίας. Και προσέτι θα πω ότι ξεπερνούν κατά πολύ τις στείρες θεωρητικές συζητήσεις υπέρ ή κατά της «μαρξικής» τέχνης, υπέρ ή κατά της «προλεταριακής» τέχνης. Πέρα από ένα ορισμένο σημείο, η καλλιτεχνική δημιουργία αχρηστεύει τις θεωρίες, μας μεταδίδει την εντύπωση ότι το δογματικό ζήτημα που συζητούσαμε δεν τίθεται πια. Η τέχνη, ρουφώντας συνεχώς όλα τα γεννήματα της ζωής, όλες τις μορφές της ανθρωπότητας, όλα τα πάθη και τα προβλήματα των ανθρώπων, έρχεται μια στιγμή που τα αφομοιώνει όλα στο δικό της νόημα, ξαναβρίσκει τον αληθινό εαυτό της και βαδίζει το δρόμο της αυτόνομη.

Τα Νέα Γράμματα, Δεκέμβριος 1935, τεύχ. 12, σ. 729-732

ΤΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΜΙΑΣ ΑΠΕΓΚΛΩΒΙΣΜΕΝΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΗΣ ΑΝΤΙΑΛΗΨΗΣ

Σε τί βαθμό αντιπροσωπεύουν οι *Νέοι Πρωτοπόροι*, με βάση όσα αναφέραμε, τον προβληματισμό της εποχής και σε τί ποσοστό τα θέματα που απασχολούν την κατεστημένη Αριστερά έχουν γενικότερο αντίκρουσμα; Ας δούμε λοιπόν τί γράφεται το κρίσιμο έτος 1934 και στα περιοδικά *Νέα Επιθεώρηση* και *Σήμερα*.

«Νέα Επιθεώρηση»

Και να αρχίσουμε από τη συγγενή ιδεολογικά με τους *Νέους Πρωτοπόρους*: τη *Νέα Επιθεώρηση* της 'αριστερής αντιπολίτευσης' όπως λέγεται από τους φιλικά κείμενους, όπου το ποσοστό της πολιτικής θεματογραφίας είναι τέτοιο που δεν αλλοιώνει τον χαρακτήρα του λογοτεχνικού περιοδικού. Πρόκειται για τις σελίδες που φιλοξενούνται κάτω από τον τίτλο «Διεθνής πολιτική και πνευματική κίνηση». Από την άλλη πλευρά ούτε η ποίηση ούτε η κριτική της ποίησης δεινοπάθησαν λιγότερο από ό,τι στους '*Πρωτοπόρους*'. Δεν μπορούμε ίσως να ισχυρισθούμε το ίδιο για την (σε μικρότερο βαθμό από την ποίηση) ευαίσθητη πεζογραφία και την κριτική πεζογραφίας, κυρίως όταν την είχε αναλάβει ο Αντρέας Ζεβγιάς. Ήδη έχουμε δώσει αποσπάσματα από την κριτική του για την Αργώ του Θεοτοκά, τα *Μυστήρια της Ρωμοσύνης* του Καστανάκη, τη *Δασκάλα με τα χρυσά μάτια* του Μυριβήλη, τα διηγήματα *Εκείνοι που έμειναν* της Τατιάνας Σταύρου. Ωστόσο, για να αντιληφθούμε το κλίμα που υ-

